

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

jul 2025. godine

Bilten broj 7/2025

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	4
Lex specialis uvek štetan	4
Komemoracija profesoru Goatiju	5
Saopštenja	7
Ugovor za Prokop još štetniji nego što se mislilo	7
Inicijative i analize	9
Komentari na nacrt izmena i dopuna Zakona o jedinstvenom biračkom spisku	9
Mediji	11
Radiće se rekonstrukcija stanice Prokop zbog pojave pukotina: Ugrađena znatno manja armatura od projektovane	11

Aktivnosti

Nekadašnji predsednik organizacije Transparentnost Srbija, prof. dr Vladimir Goati, preminuo je 16. jula. Profesor Goati je dao veliki doprinos u radu Transparentnosti Srbija u periodu 2002-2019, naročito u promociji brojnih istraživanja o stanju korupcije u Srbiji i primeni antikorupcijskih propisa.

Njegovo iskustvo i znanje bili su nam od nemerljive koristi u prepoznavanju i razumevanju problema srpskog društva, a njegov vedar duh, tačnost i odmerenost bili su nam najbolja podrška u suočavanju sa izazovima. Profesor Goati je 2001- 2009. bio član Saveta Vlade Srbije za borbu protiv korupcije, a u stručnoj i naučnoj karijeri, bio je, između ostalog, na čelu Instituta društvenih nauka u Beogradu i predavač na univerzitetima u Ljubljani, Bordou, Podgorici i Beogradu.

U julu smo nastavili rad na redovnim aktivnostima i imali brojne sastanke, među kojima izdvajamo nekoliko.

Programski direktor Transparentnosti, Nemanja Nenadić, zajedno sa predstavnicima nekoliko drugih NVO, sastao se 10. jula sa direktorkom OEBS-ovog Centra za sprečavanje sukoba Ketrin Firon. Nenadić je na ovom sastanku upoznao gošću sa glavnim problemima korupcije u Srbiji, a naročito onima koji potencijalno utiču na bezbednost građana u Srbiji i rad institucija.

Tokom njene posete Srbiji, direktorka OEBS-ove kancelarije za demokratiju i ljudska prava (ODIHR), Maria Telalian, sastala se sa predstavnicima relevantnih nevladinih organizacija. Na sastanku 24. jula su učestvovali Ulvi Akhundlu, zamenik šefa Odeljenja za izbore, kao i Peter Mossop, posebni savetnik predstavnika direktora ODIHR u Beču. Svrha ovog sastanka bila je rasprava o primeni preporuka koje su posmatračka misije ODIHR dale nakon ranijih izbora u Srbiji, kao i pitanje primene prava na slobodno okupljanje.

Programski direktor Transparentnosti, Nemanja Nenadić, upoznao je direktoru ODIHR sa razlozima zbog kojih nema napretka u primeni preporuka ODIHR. Glavni razlog za to je odsustvo iskrene posvećenosti vlasti, koje se ogleda, između ostalog u činjenici da sa te strane nije bilo inicijative da se predlože izmene i dopune propisa, a još više u odsustvu bilo kakve promene postupanja u praksi, što je naročito bilo vidljivo tokom izbora u Zaječaru i Kosjeriću. Iako je Radna grupa za unapređenje izbornog procesa (koja je okupljala deo opozicije i tri NVO) nefunkcionalna od januara 2025, nije postojala prepreka da vlast u međuvremenu radi na izmenama propisa, bilo u okviru ministarstava ili u samom parlamentu. Umesto toga, jedine primetne aktivnosti se ogledaju u davanju predloga za formiranje komisije za reviziju biračkog spiska, za koje vlast traži mišljenje ODIHR i u vezi sa kojima organizuje „javna slušanja“. Nenadić je naglasio da je uloga ODIHR izuzetno značajna, jer sve druge međunarodne institucije koriste ocene ODIHR kada razmatraju demokratskost izbora i kvalitet propisa i prakse.

Predstavnici TS učestvovali su 31. jula na javnom razgovoru koji je organizacija CRTA organizovala o potrebi revizije biračkog spiska. Na skupu je ukazano da je za unapređenje izbornog procesa u Srbiji neophodna i nezavisna revizija jedinstvenog biračkog spisak. Učesnici su podsetili na ranije manipulacije s biračkim spisakom, ali je naglašeno i da birački spisak nije jedina nepravilnost ali njegova nezavisna revizija predstavlja "dobar prvi korak" za unapređenje izbornog procesa. .

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) radilo je i tokom jula. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno dobiti potrebna obaveštenja, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U julu smo imali 228 objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS.

Na sajt TS, u segmentu „Inicijative i analize“, postavili smo nekoliko novih [analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima su zahtev Državnom univerzitetu u Novom Pazaru u vezi sa obezbeđenjem koje je DUNP angažovao, kao i niz zahteva u vezi sa Alta bankom i njenim odnosima sa EPS-om i MUP-om.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu

Pod lupom

Lex specialis uvek štetan

23. jula 2025.

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija izjavio je da je u vezi sa izložbom EXPO 2027, osim netransparentnosti "problem i to što za nabavke EXPO preduzeća nema mogućnosti pravne zaštite".

„Stepen transparentnosti (u vezi sa lex specialisom i onim što je do sada izgrađeno i što je planirano da se izgradi) je svakako manji nego kada bi se primenjivale isključivo redovne procedure iz zakona koji imamo. Tzv. lex specialis - a ovo je samo jedan od njih, je uvek štetan za pravni poredak. Prvenac, kada je reč o ovoj vlasti, bio je projekat Beograd na vodi za koji je donesen poseban zakon i to se nastavilo - i dalje se primenjuje poseban zakon o Moravskom koridoru“, rekao je za N1 Nemanja Nenadić.

Dodao je da je lex specialis u vezi sa izložbom EXPO 2027 „smanjiio. tj otežao mogućnost da se saznaju neke važne informacije“.

Objasnio je da je „kod Expo nabavke prag (od uobičajenih milion ili tri miliona dinara za javne nabavke) „znatno veći“. „Oni idu na vrednosti preko 12 miliona dinara. Ali, od nedostatka transparentnosti, mnogo veći problem je to što za nabavke EXPO preduzeća nema mogućnosti pravne zaštite“, naglasio je Nenadić.

Dodao je da npr. kada neka firma na osnovu dokumentacije za EXPO nabavku „vidi da je nabavka nameštena, nema mogućnost da tu nabavku ospori“.

Kazao je da se „većina radova koji će biti izvedeni na EXPO-u realizuju po još manje transparentnom postupku“. „I u postupku u kome nema nikakvog nadmetanja. To je npr. izgradnja stadiona. To su radovi koji se izvode pod okriljem nekog od međudržavnih sporazuma, najčešće sa Kinom. Tu su unapred odabrane firme koje će raditi posao i na te nabavke se troši još više novca nego na nabavke EXPO preduzeća. Prema našim nalazima, od početka primene tog zakona, oko 300 miliona evra poslova je ugovoreno od strane EXPO preduzeća, dok se samo stadion procenjuje na oko milijardu evra“, objasnio je Nenadić.

Rekao je da su „dve stvari potpuno očigledne“.

„Prva da je da, želeći da ubrza procedure, vlast želela i da što više smanji konkurenciju. I drugo - pokušali su da sve to zamaskiraju pre svega pred EU time što su rekli - evo, imamo posebnu stranicu i objavljujemo EXPO nabavke. Ali ponavljam: ni u jednom od tih poslova, nema mogućnosti osporavanja takve nabavke“, kazao je Nenadić.

Rekao je da bi trebalo „oformiti neko telo koje bi nadziralo sve šta se dešava u vezi sa EXPO 2027“.

Komemoracija profesoru Goatiju

18. jula 2025.

Nemanja Nenadić, govor na komemoraciji koju je 18. jula organizovao Institut društvenih nauka u Beogradu.

Poštovane kolege i saradnici, uvaženi poštovaoci lika i dela profesora Vladimira Goatija. Zahvalan sam vam na prilici da vam se danas obratim na skupu koji nas je danas okupio tužnim povodom.

Sa profesorom Goatijem sam imao zadovoljstvo da sarađujem, počev od jeseni, sada već veoma davne, 2002. godine, kada se pridružio organizaciji Transparentnost Srbija, delu globalne antikorupcijske mreže Transparency International. U narednih 17 godina, do 2019, profesor Goati je, kao predsednik naše organizacije dao veliki doprinos. On se ogledao naročito u promociji brojnih istraživanja o stanju korupcije u Srbiji i sprovođenju antikorupcijskih propisa, za čije smo se donošenje zalagali i čiju primenu ili, još češće, odsustvo primene, smo pratili.

Trudili smo se da domaćim zvaničnicima i državnim organima, drugim domaćim i međunarodnim akterima, a najviše medijima i građanima pokušamo da pomognemo da prepoznaju razliku između bitnog i nebitnog kada je reč o borbi protiv korupcije, kao i na probleme sistema koji nadmašuju po značaju svaku pojedinačnu aferu ili nepočinstvo nekog pojedinca na vlasti.

Kada smo počeli saradnju, organizacija je bila mlada, a Goati već decenijama afirmisan u domaćoj i međunarodnoj javnosti, kao stručnjak

za politički sistem i političke partije. To nam je bilo od velike pomoći da naše poruke lakše nađu put do građana, a ponekada i do donosilaca odluka, i da se za njih zainteresuje naučna zajednica. To je ujedno uticalo i na odabir i prioritizaciju pitanja kojima će se Transparentnost u Srbiji baviti. Tako je konferencija koju smo organizovali u leto 2003. bila posvećena jednom od ključnih pitanja za suzbijanje korupcije i funkcionisanje demokratskog sistema a koje nije bilo uređeno ni dovoljno ni dobro – finansiranju političkih stranaka i izbornih kampanja u skladu sa jasnim pravilima i međunarodnim standardima.

Isto tako, prva publikacija koju smo pisali sledeće godine, zajedno sa dr Predragom Jovanovićem, odnosila se upravo na primenu novog Zakona o finansiranju partija na prvim narednim izborima.

Mediji su, delom zbog širine njegovih uvida i interesovanja, profesora Goatija često potpisivali kao politikologa ili sociologa. On sam je, upola u šali, za sebe govorio da je „bivši pravnik“. Ovo „bivši“ otuda što se pravom nije bavio mnogo u praktičnom smislu, mada je i to je delom bilo odraz skromnosti, jer je učestvovao u kreiranju predloga za više zakona, od kojih su neki i danas na snazi.

Ono što je sigurno, jeste da je veoma dobro prepoznavao suštinu onoga što čini dobar pravni sistem – da zakonsko pravilo koje nema sankciju ne predstavlja normu u punom smislu reči. Pored toga, neretko smo imali posla sa situacijama koje je on opisivao latinskim izrazom *praeter legem*, gde norma nije dovoljno jasna ili obuhvatna, pa tako učesnici u koruptivnim radnjama mogu da tvrde da nisu učinili ništa zabranjeno.

Govorio je i o tome da je naivno verovati u „blic-krig“ u borbi protiv korupcije i da su za sprovođenje zakona neophodne nezavisne institucije. Zato smo dugi niz godina tražili da se u Srbiji ustanove institucije kao što su Poverenik za informacije od javnog značaja, Državna revizorska institucija, Republički odbor za rešavanje o sukobu interesa i potom Agencija za sprečavanje korupcije.

Iako nikome od nas koji radimo u Transparensiju nije bio profesor, svi smo ga tako zvali, i iskreno smo ga voleli. To možda ipak nije bilo slučajno, jer smo uz njega mnogo toga naučili, uključujući i neke veoma bitne stvari koje se mogu činiti banalnim – da konferencije moraju da počnu tačno na vreme, na koji način treba naglasiti stav i ono što je bitno iz nalaza koje predstavljamo, ali i važne životne lekcije kada smo se suočavali sa neosnovanim napadima - šta se ne sme prećutati, a oko čega se ne vredni nervirati.

Zagovarao je i primenjivao tezu da snažnom argumentu treba dati prednost u odnosu na snažne jezičke izraze. Istovremeno, negovao je način izražavanja koji su činile i neke lako prijemčive sintagme, od kojih su mnoge, upravo zato što ih je uporno ponavljao postale deo opšteg javnog diskursa.

Koliko god se u Srbiji mnogo pričalo o Ustavu ili o njegovom kršenju, teško da je neka njegova odredba poznatija od „člana 102. st. 2“, koji je profesor toliko puta pomenuo govoreći o nedemokratskim „blanko ostavkama“ i o tome kako smo iz „jednopartijskog delegatskog sistema prešla u višepartijski delegatski sistem“.

Gotovo svake godine, kada smo predstavljali nalaze indeksa percepcije korupcije, kao ilustraciju stanja u našoj zemlji govorio je o

„endemskoj korupciji“. O tome kako se korupcija odvija u „Bermudskom trouglu“, između političkih partija, državnih preduzeća i oblasti gde se troši javni novac, poput javnih nabavki. Kada je reč o upravljanju javnom upravom i javnim preduzećima često je koristio sintagmu „desant diletanata“, komentarišući nekompetentnost i podelu partijskog plena. Kada je reč o korupciji u pojedinim oblastima, čini se da mu je, kao čoveku koji dolazi iz sistema visokog obrazovanja, najviše smetalo to što se u Srbiji proces protiv optuženih za prodaju diploma i ispita na fakultetima traje decenijama.

Vest o njegovoj smrti je ožalostila zato ne samo nas koji i dalje radimo u Transparentnosti, već i brojne kolege iz ogranaka TI širom sveta, a naročito iz bivše Jugoslavije. Svi su ga zapamtili, ne samo po stručnom doprinosu našim aktivnostima, već i po neizmernom šarmu i vedrini koju je unosio u naše susrete.

Profesor je bio čovek koji veruje u to da je značajno da iza onoga što se uradi ostane pisani trag. U mnogo navrata je kritikovao to što neke značajne stvari koje smo uradili nismo uobličili u knjige, da tako ostave trajniji trag, a mene lično to što ih nisam iskoristio za izgradnju akademske karijere. Bio je verovatno jedina osoba, uključujući i ljude njegovih godina, sa kojom gotovo nikada nisam komunicirao putem mobilnog telefona ili imejla. Da li sve to čini manje savremenim ono što je pisao i govorio? Da li će poruke koje je slao ostati poznate i u budućnosti ako nisu bile plasirane u 280 karaktera nekog tvita? Vreme će pokazati, a svakako se nadam da će budućnost u kojoj ćemo živeti biti takva da pisana ljudska reč i dalje ima šansu.

Profesore, hvala!

Saopštenja

Ugovor za Prokop još štetniji nego što se mislilo

11. jula 2025.

Nove informacije pokazuju da je nezakoniti ugovor o izgradnji zgrade beogradske železničke stanice bio još štetniji nego što je ranije izgledalo

Planirana nabavka radova radi ojačanja peronskih greda na Prokopu („Beograd – centar“), pokazuje da će država snositi dodatne troškove kako bi železnička stanica bila bezbedna za korišćenje. U proteklih šest godina država je, u zamenu za izgradnju stanične zgrade, ustupila privatnom partneru zemljište čija je komercijalna vrednost, prema najskromnijim procenama, bila u tom momentu 3,5 puta veća od vrednosti javnih radova. Ovi dodatni troškovi su mogli da obuhvaćeni obavezama privatnog partnera da je kvalitet armature proveren ranije. Koliko će oni iznositi za sada je nepoznato, jer državno preduzeće „Infrastrukture železnice“ nije objavilo procenjenu vrednost radova¹.

Kao što je Transparentnost Srbija detaljno obrazložila u podnetim inicijativama i u studiji slučaja „[Javno privatna partnerstva – koruptivni rizici i otvoreno kršenje zakona](#)“, umesto da sprovedu postupak iz jednog od tri postojeća zakona pri izgradnji stanične zgrade u Prokopu i raspolaganja okolnim zemljištem, državni organi su zaključili ugovor sa kompanijom „Railway City“, ne primenivši ni jedan od njih.

Po Zakonu o javnim nabavkama je trebalo odabrati izvođača na tenderu, a zemljište namenjeno komercijalnim objektima prodati na javnom nadmetanju, kao što nalaže Zakon o javnoj svojini. Umesto toga, Republička direkcija za imovinu se opredelila da zemljište za izgradnju komercijalnih objekata ustupi firmi koja će za uzvrat dovršiti železničku stanicu. Ugovaranje ovog vida partnerstva između državnih organa i privatne kompanije nije sprovedeno primenom Zakona o javno-privatnom partnerstvu, već u „proceduri“ koja nije uređena ni jednim aktom i bez konkurencije.

U pripremi ovog nezakonitog raspolaganja javnim resursima su pored Republičke direkcije su učestvovali i Vlada, Ministarstvo finansija, Ministarstvo građevinarstva, Grad Beograd i Državno pravobranilaštvo, uz preduzeća Infrastrukture železnice Srbije i Beogradčvor. Javno tužilaštvo² i Državno pravobranilaštvo³ su mogli da pokrenu postupak za poništenje ovog nezakonitog ugovora, na osnovu zajedničke inicijative TS i Koalicije za nadzor javnih finansija iz 2021, ali to nisu učinili.

¹ <https://jnportal.ujn.gov.rs/plan-eo/20174>

² <https://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/11907-tuzilastvo-bez-obrazlozenja-odbacilo-inicijativu-u-vezi-sa-prokopom>

³ [https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Inicijativa - Državno pravobranilaštvo - Prokop.pdf](https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Inicijativa_-_Drzavno_pravobranilastvo_-_Prokop.pdf)

Da je u pitanju ugovor koji je štetan po državu i grad može se zaključiti na osnovu dostupnih finansijskih pokazatelja i planskih dokumenata. Procenjena vrednost stanične zgrade bila je 7,43 miliona evra. U zamenu za obavljanje tog posla, privatni partner je, nakon izmena urbanističkih planova za samu stanicu i dodele zamenskog zemljišta na Novom Beogradu, dobio mogućnost da izgradi 93.157 kvadratnih metara poslovnog i stambenog prostora, što očigledno vredi znatno više od cene izvedenih radova.

Inicijative i analize

Komentari na nacrt izmena i dopuna Zakona o jedinstvenom biračkom spisku

25. jula 2025.

Transparentnost Srbija dostavila je Skupštini Srbije komentare na Nacrt izmena i dopuna Zakona o jedinstvenom biračkom spisku. U pratećem dopisu TS je ukazala da je Narodna skupština objavila obaveštenje za svu stručnu i zainteresovanu javnost da komentare na Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o jedinstvenom biračkom spisku, mogu dostaviti Narodnoj skupštini, na adresu za prijem elektronske pošte: sekretar@parlament.rs od 19. do 25. jula 2025. godine.

U obaveštenju je navedeno da se komentari dostavljaju na „Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o jedinstvenom biračkom spisku, koji je Odboru za ustavna pitanja i zakonodavstvo, 14. jula 2025. godine, podneo narodni poslanik Uglješa Mrdić, član Radne grupe“.

Način objavljivanja i dovođenje javnosti u zabludu o nacrtima zakona, funkcionisanju Radne grupe i svojstvu predlagača

Dokumenti su objavljeni na način koji je sračunat da javnost dovede u zabludu. Naime, u okviru iste stranice su objedinjeno predstavljeni nacrti zakona koje su predložili članovi Radne grupe i koje je Radna grupa zatražila mišljenje ODIHR i mišljenja ODIHR u vezi sa tim nacrtima (nacrti koje su podnošeni Radnoj grupi zaključno sa decembrom 2024), ali i dva nacrti koje je Uglješa Mrdić podnosio neposredno Odboru za ustavna pitanja i zakonodavstvo (23.1.2025. i 23.4.2025) i mišljenja koja je ODIHR dao o njima (na zahtev/molbu Odbora). Na istoj stranici je objavljen i nacrt Uglješe Mrdića od 11.6.2025. koji on zaista jeste dostavio svim imenovanim članovima i zamenicima članova Radne grupe putem elektronske pošte, a u vezi sa kojim je, prema informacijama kojima raspolažemo, Odbor ili generalni sekretar Narodne skupštine (svakako ne Radna grupa) zatražio mišljenje ODIHR. Najzad, na istoj stranici je objavljen i Nacrt od 14.7.2025. koji je Uglješa Mrdić dostavio Odboru.

Iako je ovakav način objavljivanja informacija (svi nacrti na jednom mestu) verovatno koristan da se isprati evolucija promene stavova istog predlagača povodom istih pitanja koja bi trebalo da uredi Zakon o jedinstvenom biračkom spisku, njime se u javnosti stvara privid da Radna grupa ima uslove za rad i ispunjenje zadataka zbog kojih je osnovana, iako to nije slučaj. Naime, kao što je Odboru poznato, više članova, odnosno predlagača članova Radne grupe (po našem saznanju osam od ukupno 18) je Odbor obavestilo tokom januara i februara 2025. godine da iz raznih razloga koje su naveli neće učestvovati u njenom radu. Neposredan povod za takvu odluku, u slučaju organizacije Transparentnost Srbija, bilo je upravo kršenje utvrđenih pravila od strane Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo:

https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_dopis_predsednici_Odbora_za_ustavna_pitanja_i_zakonodavstvo.pdf

S obzirom na to da je za održavanje sastanka na kojem bi se odlučivalo o bilo kojem pitanju zbog kojeg je osnovana Radna grupa potrebno učešće najmanje 12 članova ili zamenika članova, očigledno je da pre nego što bude izmenjena Odluka o obrazovanju (bilo u pogledu načina rada ili sastava), ne postoje uslovi da ona održi sastanak na kojem bi moglo da se odlučuje o bilo kom pitanju.

U vezi sa tim, bitno je napomenuti da na sajtu Narodne skupštine nisu objavljeni dopisi organizacija koje su predložile članove Radne grupe, a u kojima su obavestili Odbor o razlozima zbog kojih više ne učestvuju u njenom radu. Ističemo da odgovornost za stanje u kojem Radna grupa ne može da ispuni zadatke zbog kojih je osnovana snosi isključivo Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo, koji u prethodnih pet meseci od kada je dobio obaveštenja od predlagача članova Radne grupe nije doneo odluku kojim se menja njen sastav ili na drugačiji način uređuje način njenog rada.

U konkretnom slučaju, nejasni su razlozi zbog kojih je narodni poslanik Uglješa Mrdić, potpisan u svojstvu „člana Radne grupe“. Odboru je, u vezi sa ovim pitanjem, mogao da se obrati bilo koji narodni poslanik, ili čak neko lice koje uopšte nije narodni poslanik. S druge strane, narodni poslanik Mrdić je, prema dostupnim informacijama, član Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo, može se pretpostaviti da se upravo u tom svojstvu i obratio Odboru, i trebalo ga je u tom svojstvu i potpisati.

Nejasna procedura za razmatranje predloga – šta se može učiniti

U obaveštenju Narodne skupštine se ne navodi da li će i ko će razmatrati dostavljene predloge i komentare. Adresa za dostavljanje komentara pripada generalnom sekretaru Narodne skupštine, a ne Odboru za ustavna pitanja i zakonodavstvo, koji je ranije, sličnim povodima, organizovao javna slušanja.

Rok za dostavljanje komentara i predloga je znatno kraći (šest dana) od uporedivih rešenja koja postoje u pravnom sistemu (npr. javna rasprava o nacrtu zakona, kada ga priprema ministarstvo).

Kraći rok se može „braniti“ time što su veoma slični tekstovi već mesecima poznati javnosti. Daleko veći problem predstavlja to što nije saopšteno ko će, i u kom periodu razmatrati prispele predloge, da li će predlozi i komentari, odgovori na njih i razlozi za prihvatanje ili odbijanje biti objavljeni, i šta će potom preduzeti sekretar Narodne skupštine ili Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo. Budući da procedura za ovakve slučajeve nije propisana preporučujemo da onaj ko bude razmatrao prispele predloge i komentare učini sve ono što bi moralo biti učinjeno da je organizovana javna rasprava o nacrtu zakona, kada ga priprema organ državne uprave (ministarstvo).

Komentari TS na nacrt: [https://transparentnost.org.rs/images/TS_komentari - Zakon o JBS.pdf](https://transparentnost.org.rs/images/TS_komentari_-_Zakon_o_JBS.pdf)

Mediji

Radiće se rekonstrukcija stanice Prokop zbog pojave pukotina: Ugrađena znatno manja armatura od projektovane

Forbs, 10. jula 2025.

Infrastruktura železnice Srbije dobila je krajem maja lokacijske uslove za rekonstrukciju peronskih greda na železničkoj stanici „Beograd Centar“ poznatoj i pod nazivom Prokop. Na gredama su se, kako se navodi u dokumentaciji, na sredinama raspona u donjoj zoni pojavile prsline – pa je neophodno da se ojačaju, objavio je Forbs..

„Na peronskim gredama železničke stanice Beograd Centar na sredinama raspona uočeno je da je došlo do pojave prsline u donjoj zoni. Na osnovu ispitivanja koje je uradio institut IMS iz Beograda, došlo se do zaključka da je armatura u tim gredama znatno manja od projektovane“, navodi se.

Nakon ispitivanja urađene su naknadne računске analize i došlo se do zaključka da je neophodno uraditi ojačanje postojećih greda

Takođe, između betonskih temelja i peronskih greda koje se ojačavaju, predviđeno je izvođenje metalnih stubova.

Uslovi izdati krajem maja

Lokacijske uslove Infrastrukturi je 28. maja izdalo Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, kao nadležni organ za izdavanje tog dokumenta.

Pre nedelju dana, 2. jula, Infrastruktura je podnela i zahtev da joj se izda rešenje o odobrenju izvođenja radova. Postupak po tom zahtevu je i dalje u toku.

Početkom jula, Infrastruktura je i u svoj plan javnih nabavki za ovu godinu uvrstila nabavku pod nazivom „rekonstrukcija objekta – ojačanje peronskih greda Železničke stanice Beograd Centar“.

Ova nabavka bi trebalo da bude objavljena u trećem kvartalu koji traje od jula do kraja septembra.

Prema lokacijskim uslovima, radovi će se, kako se vidi, izvoditi na dve katastarske parcele: 2855/115, 2855/116. Obe se nalaze u centralnom delu stanice odnosno obuhvataju perone.

Pošto se radi o specifičnim radovima, radove mogu izvoditi samo firme koje imaju dovoljno iskustava i obučeni inženjerski kadar, ukazuje se u dokumentu sa lokacijskim uslovima.

„Posebna pažnja mora se posvetiti i poštovanju mera zaštite na radu, jer se radovi izvode u složenim uslovima“.

Navodi se i da se navedeni radovi mogu izvesti „bez remećenja funkcije objekta“, uz minimalna zauzeća na mestima gde se izvode radovi.

U planu i sanacija dva stuba

Pored rekonstrukcije greda, Infrastruktura je u aprilu dobila odobrenje i za radove na sanaciji dva stuba, koji se nalaze u okviru podzemnog dela železničke stanice Prokop – na parceli 2855/116.

Infrastruktura je 8. jula podnela prijavu tih radova, a postupak po tom zahtevu je u toku. Odnosno Ministarstvo građevinarstva treba da izda potvrdu o prijavi radova.

Stanična zgrada Beograd centar je podeljena na dve karakteristične celine – iznad i ispod kote 105.50.

Kompleks železničke stanice „Beograd Centar“ obuhvata nekoliko celina. Konkretno, obuhvata kolosečna postrojenja, perone i pothodnike, staničnu zgradu, gornji stanični trg sa prilaznim saobraćajnicama, donji stanični trg sa prilaznim saobraćajnicama.

Ostale celine ovog kompleks su: metro stanica, poslovni i komercijalni objekti na ploči na koti 105.50, javni i službeni parkinzi, i ostali planirani sadržaji.

Stanična zgrada dobila dozvolu za upotrebu u februaru

Sama stanična zgrada, koja se nalazi na parceli 2855/111 otvorena je u oktobru 2023. godine. Upotrebnu dozvolu dobila je krajem februara ove godine.

Građevinska dozvola za staničnu zgradu sa parkingom izdata je u julu 2022. Vrednost radova po toj dozvoli trebalo je da iznosi oko 1,8 milijardi dinara.

Međutim, dozvola je izmenjena u septembru 2023. Jedna od izmena odnosila se i na povećanje vrednosti radova na 2,34 milijarde dinara.

Komercijalno-poslovni objekti dobili upotrebnu dozvolu

U junu ove godine upotrebna dozvola data je i za poslovno komercijalne objekte C1 i C2 (na parceli 2855/115) i D1 (na parceli 2855/116). Ova tri objekta imaju prizemlje i pet spratova

Takođe, upotrebna dozvola iz juna se odnosi i na parking sa 257 mesta, koji se nalazi na parceli 2855/113.

Građevinska dozvola za radove na izgradnji ovih poslovno-komercijalnih objekata i parkinga izdata je u avgustu 2022. Međutim, ta dozvola je obuhvatala je i gradnju objekta D2, koji se u upotrebnoj dozvoli ne spominje

Vrednost radova, po građevinskoj dozvoli, iznosila je 2,17 milijardi dinara. Ipak, i radovi na ovom delu su poskupeli – na oko 2,57 milijardi dinara, vidi se u izmenjenoj građevinskoj dozvoli.

Prema podacima u katastru, Srbija je vlasnik parcele 2855/111, gde se nalazi stanična zgrada. Dok je Railway city vlasnik parcela 2855/115, 2855/116 na kojima su predviđeni komercijalni objekti, kao i parcele 2855/113 namenjene parkingu.

U vlasništvu ove firme su i parcele 2855/112, 2855/114, 2855/118.

Branislav Grujić

Prema podacima Agencije za privredne registre, firma Railway City je u 100% vlasništvu kiparske firme istog imena.

Osnovana je u aprilu 2019. i doživela je nekoliko promena vlasnika. Prvi vlasnik bila je kompanija Railway City iz Holandije. Posle tri meseca, polovinu vlasništva preuzima firma Railway City iz Bugarske.

U martu 2020. holandski i bugarski Railway City svoje udele predaju firmi Railway City sa Kipra.

Stvarni vlasnik kompanije je poznati biznismen Branislav Grujić. Prema podacima iz APR-a, najpre je vlasništvo delio po pola sa belgijskim državljaninom Arkadijem Zelmanovičem Blankom.

Već u julu 2019. udeli Grujića i Zelmanoviča padaju na po 25% dok 50% drži Srđan Dabić.

U martu 2020. se situacija vraća na staro pa su Grujić i Zelmanovič stvarni vlasnici po pola kompanije. Posle dve godine, Grujić ostaje jedini vlasnik sa 100%, a u februaru ove godine njegov stvarni udeo se smanjuje na 75,1% dok preostali vlasnik ili vlasnici nisu poznati s obzirom na to da imaju manje od 25%.

Prema finansijskom izveštaju za prošlu godinu, Railway city ima jednog zaposlenog. Ostvario je ukupne prihode od 5,55 milijardi dinara i dobit od 95,5 miliona dinara (godinu pre imao je gubitak od 413,7 miliona).

„Zajednička gradnja“ države i firme Railway city

U julu 2019. Republička direkcija za imovinu objavila je javni poziv za „zajedničku gradnju“ zgrade železničke stanice Beograd centar, parkinga i pratećih komercijalnih sadržaja.

U tom pozivu je definisano da Srbija ulaže zemljište, i omogućava gradnju na već izgrađenim objektima i na svim parcelama koji su u vlasništvu Srbije, a koje se nalaze u okviru lokacije obuhvaćene Urbanističkim projektom za izgradnju železničke stanice Beograd-Centar.

Sa druge strane, izabrani partner je dužan da pribavlja svu dokumentaciju neophodnu za izdavanje građevinske dozvole i upotrebne dozvole i da finansira izgradnju zgrade železničke stanice, parkinga i komercijalnih sadržaja (zajednička izgradnja).

Analizu primljenih ponuda, sudeći prema podacima u pozivu, vršila je mešovita radna grupa, obrazovana od strane Vlade i sastavljena od predstavnika relevantnih institucija. U pozivu je stajalo i da ukoliko stigne samo jedna ponuda – ista će se u razmatranje.

Država je, kako se kasnije saznalo, za partnera izabrala firmu Railway city.

Organizacija Transparentnost Srbija ukazivala je da izbor partnera na ovaj način nije imao pravni osnov i da je bio nezakonit.

„Ovaj ugovor nesumnjivo predstavlja javno-privatno partnerstvo, pa je u skladu sa Zakonom o JPP i koncesijama iz 2011. morao biti sproveden drugačiji postupak“, navodi se u studiji koja se bavi izgradnjom stanice na Prokopu, koju je objavila Transparentnost.

Po zakonu je, kako se navodi, projekat trebalo da prvo odobri Komisija za javno-privatna partnerstva. A zatim je morao da se sprovede postupak nabavke, gde bi kriterijumi za odabir partnera bili precizno određeni.

„Takav postupak bi garantovao i javnost ključnih informacija o sprovedenom postupku, obavezama privatnog partnera i ulaganjima države, koja sada nije obezbeđena“.